

De Vaanders: historische dreven vol leven

(foto: Koen Martens)

Afstand: 4 km; het gebied kan er drassig bij liggen, dus voorzie waterdichte schoenen
Bewegwijzering: volg de Natuurpunt-bewegwijzering. Je kan de route ook downloaden op www.NPMeetjesland.be/fietsenwandel.

Start: De ingang van de Vaanders ligt op het kruispunt Vaanders (Aalter) met de Vijverstraat (Beernem). Parkeren kan langs de openbare weg, nabij het zuidelijkste punt van de Maria-Aaltersteenweg (Sint-Joris, Beernem) of langs de Vaanders (Aalter), ter hoogte van de voetgangerstunnel onder de spoorweg. De wandeling start aan het grote infobord. Aan je rechterzijde is een grote schuur. Als je hier 's avonds komt, kun je wel eens een kerkuil waarnemen die aan zijn nachtelijke tocht begint vanuit de schuur.

In het veld van de stier

De Vaanders ligt in het ruimere Bulskampveldgebied. Het Bulskampveld of het 'Bruera de Bulscamp' – letterlijk het veld van de stier – was één van de grootste heidegebieden of velden van Vlaanderen. De term 'veld' slaat op onvruchtbare, niet verkavelde, woeste gronden. Het landschap van het historische Bulskampveld bestond immers vooral uit heide en woeste grond. In de 18de eeuw maakte men landbouwgrond van de makkelijkst vruchtbaar te maken stukken. De nog minder vruchtbare delen werden bebost en een dambordvormig drevenpatroon werd aangelegd.

Een grensgeval

In 2014 kocht Natuurpunt De Vaanders, een natuurgebied dat voor de ene helft in Oost-Vlaanderen en voor de andere helft in West-Vlaanderen ligt. Het gebied van zo'n 65 hectare was voorheen niet toegankelijk. Onder het motto 'Natuur voor iedereen' kreeg het gebied een wandellus met infoborden en enkele rustbanken. Bepaalde delen van het bos blijven wel gevrijwaard van betreding om ook de natuur rust te gunnen.

In de Vaanders vind je de typische kenmerken van het ruimere Bulskampveldgebied nog terug: een gevarieerd mozaïeklandschap met bossen, graslanden en waardevolle dreven, aangevuld met een vijver, enkele natte depressies en veedrinkpoelen. Het is hoofdzakelijk laaggelegen en bijgevolg erg drassig.

Bossen met Europese allure

Hoewel het gebied niet aangeduid is als Europees Habitatrictlijngebied, zouden de bossen van De Vaanders hier wel voor in aanmerking komen. Het landschap is er bovendien erg gevarieerd: van bossen en dreven tot grachten en graslanden. Daarover zo meteen meer.

1 Nieuw bos

Het jonge bos aan je rechterzijde valt op. De bomen werden vijf jaar geleden geplant door jonge ouders, voor hun kinderen. In de Vaanders is bosuitbreiding een belangrijke doelstelling. In totaal maakt Natuurpunt hier werk van dertien hectare nieuw bos. Een aantal percelen werden aangeplant, maar op veel percelen wordt ook gestreefd naar spontane bosontwikkeling. Door percelen niet meer te maaien en te begrazen, verruigen ze en nemen struiken en bomen stilaan de grazige begroeiing over.

2 Waterrijk gebied met roestige blik

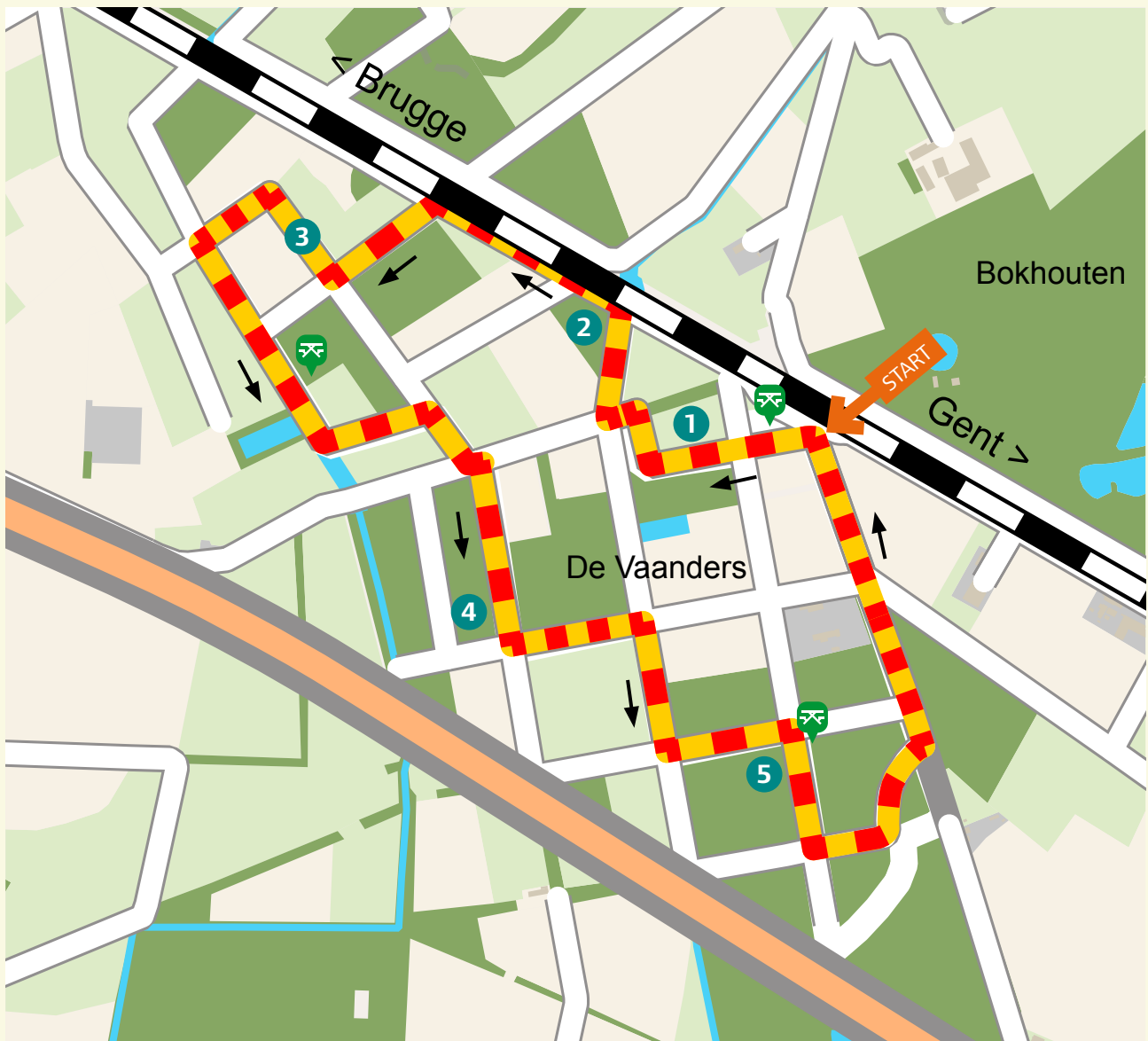
Op het einde van de dreef kom je aan de Lakebuis-Schuurlobeek, één van de waterlopen die door het natuurgebied stromen. Deze waterlopen vangen heel wat water op en voeren dit af – niet alleen regenwater, maar ook zogenaamd kwelwater dat uit de grond komt. Het vele ijzer in dit water zorgt voor een roestkleurig uitzicht.

Enkele zeldzame soorten zoals waterviolier, holpijp en grote waterweegbree zijn typisch voor kwelwater en komen in de grachten en plassen van de Vaanders voor.

Je stapt langs deze waterloop tot aan de spoorweg. Als je verderop links afslaat, weg van de spoorweg, vind je aan je linkerzijde een zeer nat wilgenstruwelenbos. In de ondergroei staan soorten typisch voor deze natte bossen zoals moeraszegge, zompzegge en ijle zegge.

Waterviolier groeit met prachtige, fijne bloemetjes op het water en is een typische soort voor kwelwater (foto: Ludo Goossens)

3 Nieuwe poelen voor de vinpootsalamander

Voor het beheer van de omliggende graslanden werkt Natuurpunt samen met enkel lokale landbouwers. De natuur krijgt hier kansen in de nieuw gegraven poelen en depressies. Voor soorten zoals de vinpootsalamander is dit zeer belangrijk. Dit is de kleinste watersalamander in Vlaanderen. De soort verkiest vooral waterpartijen (poelen, karrensproten, vennen, vijvers, bronnen) in bossen of aan de rand ervan. In Oost- en West-Vlaanderen is de vinpootsalamander zeldzaam geworden. De nieuwe poelen zijn belangrijk om deze soort in De Vaanders duurzame levenskansen geven. Een eind verder kom je aan de Zouterbeek-Galgeveldbeek. In deze beek is er een sterke rietgroei.

De vinpootsalamander krijgt kansen in de nieuwe poelen (foto: Ludo Goossens)

4 Zomereik zorgt voor diversiteit

Je stapt nu door een bosrijke zone. De percelen zijn hier minder nat, ideaal voor zuur eikenbos. Dit zijn bossen van droge tot vochtige, voedselarme bodems op voornamelijk zandgronden. We vinden er vooral zomereik en berk. Maar meerdere percelen bevatten ook Amerikaanse eiken. Dit is een minder gewenste soort. Een mooie boom, dat wel, maar qua natuurwaarde gooit hij geen hoge ogen. In en om een zomereik leven ongeveer 450 insectensoorten, bij de Amerikaanse eik tellen we er slechts dertien. Natuurpunt zal op termijn dan ook streven naar een omvormingsbeheer, waarbij de exoten stap voor stap verwijderd worden ten voordele van inheemse soorten.

Voor tormentil moet je in de dreven op zoek naar lichtgele bloemetjes (foto: Henk Wallays)

5 Damvormig drevenpatroon met allerlei zeldzaamheden

Typisch voor het gebied is het damvormig drevenpatroon. Er zijn heel wat zeer mooie, historische dreven in het gebied met monumentale bomen, voornamelijk beuk en eik. De dreven vormen ideale vliegroutes voor vleermuizen zoals grootoorvleermuis en laatvlieger. In de dreven staan tormentil en hengel, twee zeldzame plantensoorten. De dreven en de vochtige bossen zijn het ideale biotoop voor paddenstoelen.

Met meer dan 100 verschillende soorten behoort De Vaanders tot de meest gevarieerde paddenstoelgebieden uit de omgeving.

Regenboogrussula, prachtvlamhoed, rupsendoder, varkensoor en witte koraalzwam zijn enkele tot de verbeelding sprekende soorten.

Koen Martens en Gaea Rysselaere

Steun de Vaanders

We willen de Vaanders graag verder uitbreiden. We rekenen hiervoor op jouw steun. Dat kan door een gift te doen op rekeningnummer BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met vermelding 'Project 5579 Vaanders'. Je kan ook online doneren op www.natuurpunt.be/natuurgebied/de-vaanders. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar: 45% van je gift kan je terugkrijgen via je belastingsaangifte.

Hengel, een zeldzame plant die je in De Vaanders kan bewonderen (foto: Ludo Goossens)